

icke hafva den ringaste fördel att vänta af en tullsats, som endast lemnar qvarnegaren tillfälle att höja priset på mjöl, utan att föranleda honom till den ringaste ökning af priset för råvaran, hvete. Tvärtom kan det antagas, att då qvarnindustrien här i landet erhållit ett privilegium, danska hvete-producenter skola finna det lönande att förmala sin råvara härstädes och således konkurrensen på inhemsk marknad för den svenske hveteodlaren ökas och ej minskas.

Under återopande af anförda skäl tilltåer jag mig vördsamt hemställa:

att Riksdagen ville upphäfva tullsatserna, för artiklarna *humle* och *ost* samt inregistreringsafgiften för *hvetemjöl*, *gryn*, *alla slag*, samt *bönor*.

Stockholm den 27 Januari 1881.

J. J. Ekman.

N:o 13.

*Af Herr Friherre **Klinckowström**: Angående Kongl. teatrarnes ställande omedelbart under statens förvaltning m. m.*

De Kongl. teatrarne hafva, under senare tider, kämpat emot stora ekonomiska svårigheter, som här ej kan vara stället att till sina orsaker utreda; men *teatern* kan och bör vara en konstanstalt, som förädlar sederna och odlar smaken, om den ej behöfver mera se på den ekonomiska fördelen, än den moraliska halten af sina föreställningar och ej öppna sina salar för osedliga maskeradtillställningar af sämre slag. — Men dertill fordras att

nationen tager de Kongl. teatrarne under sitt hägn och sin vård; befriar dess styrelse från ekonomiska bekymmer och sörjer för skådespelare-personalens anständiga utkomst samt äfven vårdar sig om dess orkeslösa ålderdom.

Enligt rikshufvudböckerna har, under senaste 30 år, statsanslaget till den Kongl. theatern utgjort:

åren 1850—54	9,000 kronor	} årligen.
» 1854—57	30,000 »	
» 1858—68	75,000 »	
» 1869—80	60,000 »	

Enligt statsrevisorernes berättelser visade sig ifrågavarande teatrar ekonomiska ställning vara följande:

Inkomster: *)

Under spelåret	Anslag:		Recett- medel.	Hyres- medel.	Extra inkomster.	Vid spelårets slut:	
	Hans Maj:t Konungens och den K. familjens bidrag.	af stats- verket.				Tillgån- gar.	Skulder.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1869—70	78,850	60,000	356,421	25,140	2,170	3,359	267,000
1870—71	78,720	60,000	342,375	25,540	2,057	81	247,938
1871—72	285,760 ¹⁾	60,000	388,387	24,340	3,751	32,805	30,000
1872—73	74,987	60,000	449,894	23,740	3,875	57,025	—
1873—74	72,760	60,000	499,156	26,415	5,957	70,851	—
1874—75	72,760	60,000	464,844	25,245	9,023	60,085	—
1875—76	72,760	60,000	495,375	25,100	6,927	10,300	—
1876—77	78,385	60,000	516,008	25,487	10,832	2,112	—
1877—78	67,385	60,000	485,722	27,350	4,100	2,171	52,647

*) Rörande Kongl. teaterns finansiella ställning före år 1869 finnas tillförlitliga upplysningar i ett underdånigt betänkande afgifvet af en Kongl teaterkomité den 21 Januari 1870.

¹⁾ Deraf ett särskildt bidrag från Kongl. hofförvaltningen till betäckandet af en del skulder, 207,000 kronor.

Utgifter:

Under spelåret:	Aflöningar, pensioner, räntor och amortering.	Artistiska och sceniska afdelnin- gen.	Tekniska afdelnin- gen och materielen.	Extra utgifter.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1869—70	66,781 ¹⁾	335,813	99,061	337
1870—71	65,342 ¹⁾	324,275	102,921	369
1871—72	31,140	340,964	129,793	9,679
1872—73	34,535	354,726	161,833	7,180
1873—74	44,422	372,434	213,619	19,985
1874—75	43,412	392,158	205,241	1,827
1875—76	42,873	455,153	207,259	4,662
1876—77	39,912	452,768	197,046	9,174
1877—78	44,497	462,547	184,155	445

Genom köpekontrakt af den 1 December 1862 öfvertog Hans Maj:t Konungen från den 1 Juli 1863 den så kallade Dramatiska teatern af dess då varande egare, theaterdirektören Stjernström och dennes hustru, född Granberg. Köpesumman var 270,000 R:dr R:mt, deraf för sjelfva fastigheten 220,000 och 50,000 R:dr R:mt för den lösa egendomen. Under spelåret 1872—73 tillökades denna fastighet genom en af Hans Maj:t Konungen i närheten belägen, tillköpt byggnad för 12,000 R:dr R:mt.

Med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1871 års Riksdag, att Riksdagen måtte bevilja 270,000 kronor till inlösande, för statens räkning, af det så kallade *Dramatiska teaterhuset*, hvilket då skulle, fritt från in-teckningar, till Statsverket öfverlemnas, biföll Riksdagen denna nådiga framställning på det sätt, att ett extra anslag af 270,000 kronor beviljades till liqviderande af de Kongl. teatrarne gäld, deraf 180,000 kronor anvisades att utgå med 90,000 kronor under hvardera af åren 1871 och 1872, mot vilkor att så väl den Dramatiska teaterns fasta egendom, som all de båda Kongl. teatrarne tillhörig lösegendom blifver statsegendom. ²⁾

Under sistlidne år har Kongl. Maj:t tillsatt en komité af 3 personer, att utreda, bland annat, Kongl. teatrarne finansiella och ekonomiska för-

¹⁾ Oberäknadt i.e direktörens lön, som utgick detta år från Hans Maj:t Konungens handkassa.

²⁾ Se 1871 års Riksdags underd. skrivelse N:o 48, pag. 19—20.

hållanden. Skulderna lära ökats till en oroande grad, enligt hvad åtskilliga tidningar uppgifva. Om resultatet af denna komités verksamhet torde måhända framdeles allmänheten blifva upplyst.

På grund af hvad jag här ofvan anfördt, får jag till Riksdagen vördsam samt hemställa:

- a. att Riksdagen ville besluta att till Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse hemställa, att vården, tillsynen och ansvaret öfver de Kongl. teatrarne öfverlemnas åt *Staten*, att såsom en nationalinrättning om händer tagas;
- b. att denna nationalteaters alla angelägenheter öfverflyttas till Ecklesiastikdepartementet, och att herr Statsrådet och chefen för detta statsdepartement föredrager alla hithörande ärenden, likasom det sker för andra statsinstitutioner;
- c. att en komité tillsättes, hvilken — förutsatt att Konungen bifaller de i punkterna *a* och *b* gjorda hemställanden — eger undersöka och utreda alla de Kongl. teatrarnes finansiella och ekonomiska förhållanden; föreslå hvad, till följd af denna förändring af de Kongl. teatrarne till en statsinrättning, kan vara nyttigt och nödigt; de reglementen och föreskrifter, som dervid böra lända till efterrättelse, med mera dylikt, för att till nästkommande Riksdag öfverlemnas; hvarefter Riksdagen då torde fatta beslut öfver de med detta teatrarnes öfvertagande förenade kostnader med mera dylikt;
- d. att för den händelse Hans Maj:t Konungen bifaller Riksdagens ofvannämnda hemställanden, Riksdagen förbinder sig, så väl betala de Kongl. teatrarnes nuvarande skulder, som framdeles anslå nödiga årliga medel på riksstaten, för teatrarnes syftesenliga verksamhet, vård och underhåll med mera. Dock *med vilkor* att det årliga bidrag Hans Maj:t Konungen täcktes lemna nämnda teatrar eller omkring 70,000 kronor, afdrages Högstdensammes hofhållningssumma å första hufvudtiteln.

Skulle det Utskott, som kommer att behandla denna min motion, finna nödigt eller nyttigt förändra de af mig nu framställda förslag i ett eller flera hänseenden, vore jag dermed särdeles belåten, om derigenom motionens hufvudsyfte, att öfverflytta de Kongl. teatrarne från Hans Maj:t Konungens enskilda till statens styrelse, vård och

ansvar, och sålunda göra dem till verkliga nationalteatrar, derigenom kunde vinnas.

Om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott får jag vördsam samt anhålla.

Stockholm den 27 Januari 1881.

R. Klinckowström.

N:o 14.

Af Friherre af Ugglas: Om förhöjning af statsanslaget till Nordiska museet.

Bland de sträfvanden, som under den senaste tiden af en enskild man gjorts för ett stort allmänt syftemål, torde få vara förtjenta af en sådan uppmärksamhet, som grundläggandet och utvecklingen af det i Sveriges hufvudstad befintliga Nordiska museet.

Detta museum, som helt och hållet tillkommit och fått sin nuvarande utveckling genom Doktor A. Hazeli uttröttliga energi och oegennyttiga verksamhet, gjordes af honom under förlidet år genom ett öfverlåtelsebref af den 18 April till en fristående sjelfständig anstalt och ställes under en särskild styrelse af aktade män, hvarvid Kongl. Vetenskapsakademien åtog sig att genom årlig revision öfvervaka museets förvaltning. Först vid slutet af året kunde en stat för museet, i denna dess nya form, uppgöras och en noggrannare insigt i dess ekonomiska ställning vinnas. Sedan jag tagit kännedom om denna här i afskrift bilagda stat och dervid funnit, att tillgångarna ej medgäfvos ansläendet af någon lön åt den fosterländska institutionens skapare och sjelfuppoffrande styresman, Doktor Hazelius, har jag önskat att genom en i denna Kammare väckt motion söka få denna brist afhulpen och vände mig till museets styrelse för erhållande af nödiga upplysningar, angående museets utveckling och närvarande ställning.